

Czethalmi); Hengelmüller táblaiügyvéd és váltótörvény-széki jegyző; Pinterits József táblaiügyvéd és váltótörvény-széki jegyző; Szekrényesi József táblaiügyvéd; Mihalik Imre táblaiügyvéd; Oberhauser György és F. pesti és b.-füredi vendéglő uraknál; és Kráh F. N. urnál Budán és a Budapesti Híradó szerkesztőségénél *) Pesten.

(M a g á n o v á s *). F. hó 9én délelőtti 10—12 óra közt egy táblabíró, szolgabíró és eskütt a megyétől; kapitány, tanácsnok, ügyész a városi hatóságtól, egy megyei hajdu, egy városi porkoláb és két biztos, jelentek meg szállásomon; az urak szobámban, a szolgák földszint a kapu alatt. A szövívő táblabíró bizonyos életdíjt (vitalitium) biztosító iratot kére tőlem, vagy felvilágosítást az iránt, mire én egyszerűen és nyugodtan eskütt urnak tollába mondtam: hogy hallottam ugyan az érintett iratról, de kinyilatkoztattam, hogy az sem általam fogalmazva, sem nálam nincs, minnek nagyobb igazolására irományaim megvizsgálását ön-kint és is méltelvé is ajánlottam, óvast téve az eljárás ellen, mire a táblabíró urtól azon választ vettem, hogy mind ez hatóságuk meghagyása szerint történik így. — Én o táblabírói nyilatkozást nem hittem, nem hittem; hogy nem is igaz, megtetszik Pestmegyének 1845. évi sept. 9én Pesten tartott fenyítő törvényszéki 1386. és 1387. szám alatti végzéséből.

Orvoslást nyerendő ezen sérelmes és törvénytelen eljárás ellen, folyamodással járultam és Pestmegye törvényszékéhez, s onnan sept. 12éről a következő végzést kaptam nagy álmétkodással:

A közelébb tartott közgyűlés által törvényszéki tárgyalás alá utasított, és már Zlinszky János főszolgabíró által az adatok hitelességére nézve meg is vizsgált váltó csempészkesedési feladás következtében, folyó évi 1386 és 1387ik törvényszéki szám alatt, Tüköry József nyilatkozata folytában, a panaszoltak ellen tiszti vizsgálat s illetőleg a feladásban leírt törvénynek mint bűn-jelnek letartoztatása Böhm Hermann ellen, az illető törvényhatóság közbenjöttével eszközözendő házmotózás levén elrendelve, és az ezzel megbízott küldöttség beadott tudósítása szerint, egyenesen ezen határozat értelmében és annak korlátai közt működven, miután folyamodó ellenében nem egyebet tön, mint megbízatásához képest, őt a feladás szerint általa fogalmazott tértírvény iránt meghallgatta, a folyamodásban érintett megyei és városi szolgák pedig valamint nem karhatalomkint voltak a megbízott megyei, és városi küldöttek mellé rendelve, ugy azoknak jelenléte folyamodó irányában karhatalomra azért sem magyarázathatván, mivel a folyamodó ellen elrendelt tiszti vizsgálat tárgya pusztán a kérdésbe vett tértírvény iránti meghallgatás volt: mind ezek tekintetéből megsejtenék az e részben költ határozat, és az azt fogantató küldöttségnek jogait legkevesebb részben sem sértett s általában helytelen eljárása iránti alapelkülő óvása el nem fogadtatik, s iránta a jegyzőkönyvi kivonat kiadatásával utasítottatik. Kiadta Jankovich György aljegyző.

Ezen végzés maga magát magyarázza mindenki előtt; én csak azt kérdelem: ha pusztán a kérdésbe vett tértírvény iránti meghallgatás volt a tiszti vizsgálat tárgya, miért csinált hát a megbízott küldöttség oly feltűnő jelenetet eljárásból? és kit ér itt a közvélemény sujtása, ha nem a megbízott küldöttséget, melyről a végzésben mégis az mondatik, hogy a határozat korlátai közt működött? Minden egyes polgár meg fogja köszönni az eféle működést, ha pusztán a feladásra mint a végzés mondja, meghallgatás helyett, így jönnek az inquisitorok szobánk és lelkiismeretünk belsejébe, erőszak, vagy szükséges egyéb intézkedések tetelére.

A törvényszéknek nem volt annyi ereje, hogy rosszalja a küldöttség működését, pedig az világosan ellenkezik a határozattal; mert arra, hogy valaki meghallgattassék, nem szükség a porkoláb és hajdu, s az egész eljárás nem illik össze, különösen a meghallgatás gyöngéd kifejezésével.

Kiknek e jelenet, a belőle kerekedett szállongó hírekkel, mulatságot csinált, ne örüljenek oly fölöttébb, mivel illy — (törvényrel) — szembeszökő eljárásban semmi nagy öröme nem lehet főképp ügytársimnak, és meglehet, hogy hodie mihi, cras tibi; és mert a káröröm igen gyarló élvezet, legjobban bélyegző a jellemet s erkölcsi érzetet.

Tartsa meg mindenki a maga határát, ha bár vegyes — megyei és városi — küldöttség is, mert nem az teszi a végrehajtó hatalmat, hogy békés polgár és nemes ember házára egyesült erővel rohannak; mert mi lenne abból, ha illyenkor találkoznék egyes, ki másképp fogna cselekedni mint én, s a hatóságok példájára törvényen kívüli, önvédelmi állásba tenné magát az elnyomó zaklatás ellen, és tenné, mit személyes hátorsága védelmére szükség esetére jónak lát, kijelentvén, hogy ő a maga viseletével, a küldöttség irányában meg van elégedve? — Pesten, sept. 21én 1845. — Gabányi Alajos, ügyvéd.

Me gy é k.

Temesből, sept. 8. B. Ambrózy Lajos főisp. helyettesünk díszes hivatalbai beiktatását aug. 25kére tüzvén ki, rendünk kisgyűléséből a szükséges előkészületek elrendezése végett aug. 23kára közgyűlést rendeltek, melyben Szabó Antal másodalispán vezérlete alatt helyettesünket lakása helyén, remetei kastélyába üdvözlendő jeles választmány küldetett ki; a beiktatására megjelenendő főkörmányzó pedig első alispánunk, Várkonyi Adam által határozatott a rrk ne-

*) Mely az aláírás maga részéről egy részvényvel ezenel megkezd. — Szerk.

*) Elvünk lévén a panaszok nyilvánulhatási útját el nem zárni, felvettük e magán-ovást, azon megjegyzéssel, miszerint a netalán ennek következtében adandó felvilágosításnak vagy válasznak lepunk hazájni mindig nyitva állandának. — Szerk.

vében üdvözöletni. — Aug. 24kén d. u. rándult ki küldöttségünk 60 hinton a székvarosunkhoz közeles Remetere: itt a szokásos üdvözlöt, meghívás és viszonzás megtörténvén, tisztelt helyettesünk a megyei választmány élén Remetéről megindult, s szünni nem akaró álgyudörgések s a remetei és gírodai számos jobbság előlovaslása mellett, Temesvár határához érkezett; itt a városi törvényhatóság jeles választmánya által üdvözöletett s a lovas polg. őrsereg által tovább kísértetett; nem sokára Hollósy Mihály sz. bíránk vezérlete alatt fiatalainkból s 42 személyből álló nemesi felkelő sereg csatlakozott ő mga kíséretéhez, mely a gyárvárosi polgárság polgári zenéjével, több pompás diadalok alatt és szünni nem akaró éljenzések közt kísérte be a várba a megyeházaig ő nagyságát. A diszmenet közben valamint a bel-, ugy az emlitett külvárosban is számtalan álgyudörgés hallatszott; a megyeház előtti nagy piacon körülbelül ezer németajku fegyveres jobbság legszébb katonai rendben föllállva, valamint az összes polg. lovas és gyalog sereg emelték ezen diszmenet fényét; a jobbságok fegyveres serege nem volt ide tisztí hatalomnál fogva rendelve, nekik csak annyi adatott tudtokra, hogy a beiktatási ünnepély mikor fog tartatni, s hogy a németajku helységek fegyveres népének megengedtetik ezen ünnepélyben részt venni, s ő k sergesen tödultak be hajdani szeretett főbírájok s alispánjok, jelenleg pedig főisp. helyettesök beiktatási ünnepélyét emelni. — A szives fogadtatás ennyi jelei közt érkezvén meg ő mltga a megye házához, itt első alispán vezérlete alatt a kk. és rrk. által kiténő éljenzésekkel fogadtatott; nem sokára szemlélt tartott ő mltga a katonai rendben kiállott nemesi, városi és jobbsági fegyveres sereg felett, kísértelve a megyei rrk nagy része által; még azon este elfogad ő mltga az egyházi, polgári és katonai rend tisztelő választmányait, későbbre az e nap diszmenek omelésére összeolvadt polgári és nemesi rend fényes fáklyazenével tisztelte meg a nap hőst, s ez alkalommal innen a városi polgárság által díszesen kivilágított sétatérre tödult a fáklyás zenekar s az egész közvilágított sétatérre tödult a fáklyás zenekar, mely-lyen ő mltga családjának, ugy Temesmege és Temesvár városának egyesített ozimerei. Eljen Ambrózy Lajos! szökkel valóán láthatók; innen késő este az egyesült nemes- és polgárság előbb ő excllját Lonovics József orszá- nosan tisztelt püspökünket, azután ő mltgát, végre Faschó József Aradmegyei főisp. helyettesét a rokonszeny s a kormány férfaí iránti tisztelet számos jelenségei közt, haza kísérté.

A beiktatás napján ő mltga a megyei rrk kíséretében az isteni tiszteletre megjelent, azután pedig lakába vonulván, a megyei választmány által meghivatva, hosszas eljen-kiáltások közt elnöki székéhez közeledett s a kinevezetési okirat felolvasatván, szokott esküjét ő excllja a csanádi püspök kezébe letette, s a kk. és rrkhez jeles beszédet tartott, melyre Lukács Ignác főjegyző a rrk nevében felelt. Ezután ő mltga hazánk egén tündökölő több kormányférfaí, jelesen gr. Mailáth Antal és gr. Apponyi György kancellárokat, a horvátországi bánt s erdélyi alkancellár b. Jósika Sámuel s kedves vendégünket Faschó József aradi főisp. helyettesét, ugy ezen s a következő napon többeket az egyházi, nemesi, polgári s katonai rendből, valamint a tisztessék közt is táblabírákult nevezett ki: örömmel lehet többi közt tapasztalni ezen kinevezetéseket alkalmával a rrk rokonszenyét, midőn főkörmányférfaíkat s a velünk egyesült polg. rend előbbkelőt hallák táblabíráink koszorújába füzetni. — E nap ő mltga mintegy 500 személyt fényesen vendégelt meg, nemcsak megyénk rendezt, hanem az összes közönség előbbkelőt is meghíván. Ez alkalommal az uralkodóház minden tagjaiért, helyettes ő mltga és uri családjaért, a temesi rrk, a csanádi püspök ő excllja, Faschó Antal aradi főisp. helyettes s az egyházi, polgári s katonai rend egészégeért lelkes éljenzések közt sürü áldomáspoharak üritettek, s ezen ötszáz személyből álló vig gyülekezetben nem emelkedett szó, nem tétetett lépés, mely az illedelmet megsértette volna! Este a színház a beiktatott főisp. helyettes tiszteletere kivilágítottatott s a gyárvárosban fényes táncmulatság adatot, a temesvári lövésztársaság ő mltga tiszteletere hasonlag összegyűlt s jutalomdíjt tüzvén ki, (több napig együttmaradt, s ő mltga által a rrk egy része kíséretében meglátogatott.

Most már politikai szempontból tekintvén az egészet, a gondolkozó elme következő eredményekre jut: 1) hogy ezen szívből eredt demonstratio tökéletesen megzafolja a gancsokodó hazai ellenzék azon ráfogását, mintha a kormánynak azon rendszabásai, melyek a megyei főkörmányzók hivataloskodását illetik, a megyei municipális jogok alkotvány-elleni korlátozására céloznának. — 2) Hogy ezen rendszertől, s kebelében annyi érdemes honfit számláló megye, mely a poharak közt sem tudott egy pillanatig is az illedelem szabályairól megfeledkezni, valóban megérdemli, hogy e hazában a müveltebb megyék egyikének tartassék. — 3) Hogy midőn a temesi ellenzék, mely ezen egész ünnepélynél csak nézői szerepet viselt, csak szóval hirdeti a különböző polgári osztályok összeolvadását, tettel pedig ellenkezőt tanusít, akkor a temesi conservatív nemesség tettel olvad össze a polgári renddel, vele egy sorban fáklyás zenét tart, vele társalog, s kiténő rokonszenyvel éljenzi meg azon férfaikat, kik a polgári rendből füzettek táblabíráink koszorújába. — 4) Hogy akkor, midőn több megyében az ellenzék a kormánynak minden rendeleteit gyanusítja, s tiszteletlenül félredobálja, midőn a kormányférfaik tekintélyét s hitelét mindenkép aláásni iparkodik: akkor mondom, Temes rrdeinek conservatív többsége főisp. helyettesünk kinevezését lelkesedéssel fogadja, s a kormányférfaik iránt kiténő rokonszenvet tanusít, a kormánynak céltalan akadályokat nem gördít e libe, sőt vele örömet kíván közremunkálni, s így ha volnának is oly kormányférfaik, kik hazánkban az ellenzékét pártolják, mit tudósító nem hisz, ezek után ugy hiszem, köztünk s az ellenzék közt a választás nehéz nem lenne!

Temesből, sept. 1. *) Tek. szerkesztő ur! A B. P. H. 239dik számában egy részint boszantó, részint pedig nevetéges vagy minék is mondjam — ravasz, sőt rossz szándéku levél közölték megnyéknél, melyre már azért is szükséges fölvilágosítólag felelni, nehogy a t. közönség tévedésben tartassék; azután különösen e lap iránti tisztelet is azt parancsolja, hogy az illy tévedések rendre igazittassanak. Egy nagy párt jellemét, becsületét minden elégséges ok, adat nélkül kétségsbe vonni, vagy plane tőle ezt végkép el is tagadni oly valami, mit csak amugy könnyeden el nem hevenyézhetni, és épen azért reményem, hogy a t. szerkesztő ur e zafoló soraimat haladéknélkül szives leend közreboesátani — Először is azzal támadja meg a zöldtollas pártot, hogy semmi intelligentiával sem bír, és hogy csak hivatal-viszketegtől vezéreltetik; ugyan X. ur, mondhatja-e ezt ön, nyugodt lelkiismerettel? hisz épen ezen párt az, mely a haza javát nem önérdékből, hanem csupán szilárd s megfontolt hazafui lelkesedésből iparkodik mindinkább s inkább növelni, — de a veresek, veresek — ezek az exliberalisok, mert már e czímet is megtagadta tőlök X. — szüntelen utjokban állnak. Ellenben a veres-tollu pártot nagy elbizottan egész az egékig magasztalja, holott a mint a kirbiztos vizsgálatai és a mindennapi tapasztalás mutatják, épen megfordítva áll a dolog; minék bebizonyítására elég legyen annyit megírteni, hogy nem több csak 23 egyén kapott közölök actiót, míg a zöldek közt 4—5; és az is az aljas kortes tömegből. No hogyan izlik X. ur e borsos igazság? — Azután azzal kérdédk, hogy a veres párt nem a szegény porság rovására szolgálja a megyét, hanem egyedül becsületből. Oh! bár ugy lenne; — ezt higye el X. ur — senki sem ohatjaná forróbban a zöld pártnál; de fájdalom e szép üres szavak valótlank ám, mert hisz e részben is mást bizonyítanak a mindennapi tények. — Továbbá azt mondja X. nines oly rágalom, melyet a zöldek az O — cs pártira nem koholtak, nem hirdettek, nem írtak volna; pedig tudva lévő dolog, hogy ezt épen a veresek tették kivált U. ellen, kit oly aljas gúnyokkal, szóval és tettel illeltek s mai napig illelnek, hogy ha azon számtalan gancsoktól-daloktól hallja a jobb érzésü hazafi, melyek uton üftelen és csapszékekben el-eldaloltatnak, pírulva kénytelen elfordulni és e bánybörbe öltözött farkas pártot haladéknélkül megvetéssel oda hagyni. — A mi pedig a lélekvásárlást illeti, már itt megkell vallanom, biz ezt mindkét rész undokul gyakorolta s egyre gyakorolja: — szemrehányásokat e tekintetben bizony egyik sem tehet egymásnak. És most már azt kérdelem X. urtól, tudja-e mi, vagy ki a bibéje azon sok vérengző kicsapongásoknak, melyek már több mint egy éve megnyéknben dúlnak? tudja-e, ki oka azon czerek meg ezerek elvesztetetésének, melyek az alsóbb rendü nemességünk erköletelenségére kibobbant? tudja-e kérdem mind ezt? és ha nem tudja, majd megmondom én; hát ki más mint O., ki megszegte P.-nek adott szavát, s ellene egy mással szövetezett — csudálkozik ugy-e? pedig ez nines máskép. Nem jobb lett volna-e mind ezt ázátal mellőzni, hogy P.-vel kezelt fogva barátságban szolgálta volna még tovább is O. a hazát? nem jobb lett volna-e csak egy részecskejét is e tömérdek pénznek valami üdvös célra szentelni, melyet bolondjában elfacséreltek? De az ám a baj, hogy az első alispáni czim valamivel szebben hangzik, mint a másod alispáni — és még is azt mondja X. ur, hogy a veresek nem sarkalja a hivatal-utáni viszketeg. — A B. P. Híradó 236dik számában azt olvastam, hogy itt nem elv, de személy-párt létezik; — de ez nem áll, mert a zöldek valódi conservatívek, a veresek pedig liberalis oppositói, a mint ezt ő k magok uton üftelen egész torokkal kürtölik, de mi több, vallásfelekezeti párt is egyszerűs mind, mert hisz az evang. templomokban a szószékekről is történtek O. részére izgatások, mire több példát tudnék itt elősorolni, de nehogy felette keserűnek látszassam ezzel most felhagytok, és csak akkor fogom elmondani, ha majd kétségsbe vonandják ezen urak magyar öszinteséggel írott leleplezésimet. X. ur a veres tollasokról tovább imigen szól: van ugymond, van minálunk is ellenzék, de oly értelemben, hogy ezen O — cs párt híveinek rokonszenyei nem ugyanazok, melyeket azon férfa nyilvánítt (itt a főispánt érte) tisztválasztás tekintetében különösen — ki személyével a kormányt képviseli. — Már az mégis sok, midőn ezt sem hagyják kikével, holott országszerte ismeretesek ennek nines tettei; legközelebb is, nevezetesen beiktatásakor a szokott fényes lakomát épen csak az okbul mellőztette el, hogy az erre elköltendő pénzt más üdvös célra fordíthassa. Persze, hogy e szokatlan cselekedet sokaknak nem tetszett, mert ez által hasuk szenvedett rövidséget, de mindamellett ez nem mindennapi tett volt, — hála és köszönet érte neki. Gyanusítgatni oly férfaút milynen a mi főispánunk, a ki még azon díjt is, melyet terhes hivataláért húz — a szegény szorgalmatos ifjak neveltetésére adja, mégis tán nagy vakmerőség, nagy hálátlanság. Az, hogy ő e vagy ama párthoz tud — mitsem bizonyít ellene, — ámbár a mennyire én tudom, ő épen közönyös e részben, és nem ragaszkodik egyikéhez sem oly annyira, mint azt bizonyos emberek gondolják, mi onnan is eléggé világos, hogy nem rég is M. urat megyei jegyzővé nevezte ki, holott ezen ur tudvalévő dolog, nagy hetvenkedik a veres tollasok között. Én csak azt mondom, hiába igyekeznek a veres tollasok illy ravasz politikával magoktól elhárítani mindazon alapos vádakat, melyek ellenök emeltetnek, hiába tolják saját hibáikat a zöld pártira. Azonban ugy látszik, furdálja már őket a lelkiismeret, mert a mint veszem észre, minden áron tisztákká akarnák magokat mosni, csak hogy ez nem megy — mi közben azonban a zöld tollasokát piszkolgtatják. J á m b o r f i.

*) Méltányosság követelvén, folveszszük ezen ellennyilatkozatot is. — Szerk.

A vacz
1jjetől 1845k
rak tisztségé
2 ft p. p. D
Adam városn
plebanos hagy
5 vft. Pomiz
József jözsefv
tsik Jözsef
Szabo Jözsef
vics Mihály
sopronyi olva
tina hagy. 5
József bradek
hagy. 10 vft.
Istvan nyugpé
5 vft. Polakov
sopronyai ple
geből 10 ft p
hagy. 15 ft 9
püspök gr.
ról és 200
hagyomán
213/4 kr. Gr
ft p. p. Herle
Ujvári Ferenc
393/4 kr. pen
pitványi pénzt
Mendlik L
A pest
kor, a nem
számadások e
den t. cz. egy
nek. — Az ig
dor. egyes.
A cs. k
t ó - t á r s
tamber hó 1
152 aláírasi
be, ezeken
vény-vállaló
tervezetelhez
kultnak nyil
1846dik évi
Tisztelettel
zeik közt lév
január hónap
komáromban
ság általa.
Beime
meg: „R ö
dr. Barentin
tással tanítv
Solt és z I
ügyvéd. Eze
tükkel nyom
Jelességén,
honi nyelvrü
nodákban le
lai jeles ügy
igen alkalm
csupán n
pezdei tanár
sz. alatt; és
nál, névszer
a kögyesren
n á l. A t.
désekor kés
egyét ajánd
SCHW
tudósítást k
ságról. Nem
munistakéne
Ennek czélj
nemkülönb
cialis és pol
közölni. F.
tani commu
nistáktól ny
zéséről. E t
bocsátattak
ványok szer
a La-Chaux
ezek közt S
gymnasium
ban 1838
Teutschlan
városban sz
nyelvtanító
kesztője és
lyainak más
fogva titkos
Mindenik ta
lezi magát,
dítani és sem
középponti
minden, N
des jelentés
beküldeni. I
minden tar
sáságra ün
nak szemel

Intézetli és egyesületi közlések.

A váci síkteleknek a részére 1845. évi január 1-jétől 1845. június utolsó napjáig a kir. közalapítványi főpenztárak tisztségbe befolyt adakozások: Kozak Julián hagyománya 2 ft p. p. Duchon József bílleti lelkész hagy. 20 ft. Egyházi Adám vasmiskolai plebános hagy. 10 ft. Fauser Antal budavári plebános hagy. 5 ft. Chmelcsek Miklós nagymarosi pleb. hagy. 5 ft. Ponitz József ipoly-szécsenkei pleb. hagy. 20 ft. Ulich József józsefvárosi lelkészhelyettes adománya 7 ft. Nehai Majank József péterfalvi pleb. örökletességi tőmegéből 2 ft p. p. Szabo József nehai nagyetsi pleb. tőmegéből 7 ft 30 p. p. Barkovics Mihály széplaki pleb. hagy. 5 ft p. p. Drezsmitzer György sopronyi olvasó kanonok tőmegéből 10 ft p. p. Rottenhiller Krisztina hagy. 5 ft p. p. Czollner Erzsébet hagy. 200 ft. Malocsei József bradeki pleb. hagy. 10 ft. Ribonich István ottentali pleb. hagy. 10 ft. Linek József bogdanoczi pleb. hagy. 3 ft. Garai István nyugpénzes hagy. 100 ft. Kropp József nyugpénzes hagy. 50 ft. Polakovics Ignác nyugpénzes hagy. 50 ft. Illozsy György sopronyi pleb. hagy. 200 ft. Takács Mihály ciraki pleb. tőmegéből 10 ft p. p. Dunántúli ágostai vallás evang. egyházi kerület hagy. 15 ft 9³/₄ kr p. p. (Várum József nehai nyitrai püspök gr. Pongrácz Jánosnak 2000 váltóforint-ról és 200 vitérről szóló szünetedő kötelezvényeit hagyományozta.) Hillrich János hagyománya váltóban 84 ft 21³/₄ kr. Gr. Nádasdy Ferenc kalocsai orsk. alapítványa 2000 ft p. p. Herle Antal karácsonyi pleb. hagy. váltóban 62 ft 45 kr. Ujvári Ferenc szendi pleb. hagy. 20 ft p. p. Összesen 2076 ft 39³/₄ kr pengőben és 792 ft 6³/₄ kr váltóban. — A kir. közalapítványi pénztárak főtisztje által. Budán, 1845. szept. 12-én. Mendlik Leopold, főtiszt. Memlauer János, ellenőr.

A pesti műegyesület f. évi október 5-én d. e. 10 óra-kor, a nemzeti kaszinóban az igazg. választmány választása s a számadások előterjesztése végett közgyűlést tartandó, melyre minden t. cz. egyesületi tagok szivesen megjelenni tisztelettel kéretnek. — Az igazg. választmány meghagyásából közli Ritter Sándor, egyes. titkár.

A cs. kir. szab. révkomáromi biztosító-társaság a tűzi biztosításai alakulásra f. é. szeptember hó 15-ik napjára kiűzött közgyűlésében a körözött 152 aláírási ív közül a mondott napig csak 45 ív érkezvén be, ezeken pedig koránsem foglaltatván oly számban részvény-vállalások, miszerint a nevezett társaság magát alapítványához képest tőbiztosítási újabb céljára nézve alakultnak nyilatkozathatva volna, akulási közgyűlést jövő 1846. évi február hó 3-dikára volt kénytelen halasztani. Tisztelettel kéretnek tehát minden t. cz. ívtartó urak a kezeik közt lévő íveket tovább is köröztetni s csak jövő évi január hónapban — de már akkor halasztás nélkül — Révkomáromba az igazgatóságához beküldeni. Az igazgatóság által.

Beimel és Kozma nyomdájában épen most jelent meg: "Rövid népszerű kézműtan," melyet dr. Barentin után magyarított s némi módosítás- és bővítéssel tanítványának használatára kézirat helyett kiadott Soltész Dániel, a szegedi kir. képezde tanára s hites ügyvéd. Ezen 56 lapot tevő s legújabb ötletű Cicero betűkkel nyomott mű ára 24 kr. pengőben. A munkát az eredeti jelességén, a fordítás sikerültén s az e nemzeti könyveknek honi nyelvünkön nagy ritkaságán kívül még annak néptanodákban legcélszerűbb használhatósága is ajánlja, s iskolai jeles igyekezetű gyermekek közl. kizsztatandó ajándoknak igen alkalmas leendő. — Kapható a könyvecske Pesten csupán n. tisz. Zim m e r m a n n J a k a b kir. képezdei tanár úrnál, az ajtatos-rend házában, emeleten 16. sz. alatt; és S z e g e d e n az ottani kir. képezde tanár úrnál, névszerint n. tisz. M e n y h á r t A g o s t o n úrnál a kegyesrend házában, és a k i a d ó t u l a j d o n o s n á l. A t. cz. vevők és megrendelők, kik a munka átvevésekor készpénzzel fizetni kéretnek, minden fiz. példányra egyet ajándokul kapnak.

KÜLFÖLD.

SCHWEICZ. A „Constitutionnel Neuchatelois” következő tudósítást közöl egy Schweiczszerte elterjedt atheista-társaságról. Nem rég Neuenburg cantonban egy nagy és a kommunistakénál sokkal veszedelmesebb egyesület földözött fel. Ennek célja, atheismus és minden erkölcsi elv felforgatása, nemkülönben királygyilkolás által Németország vallási, socialis és politikai szerkezetének orszákos átalakítását eszközölni. F. e. Jun. 9-én, midőn Lardy ur, pontsi maire az ottani kommunista-clubbot letartoztatá, magoktól a kommunistáktól nyert közelebbi adatokat egy „ifjú Germania” létezéséről. E társaság több tagjai erre elfogattak, de ismét elbocsáttattak, mert a kormány csak szorosan bírói bizonyítványok szerint akart eljárni. Ennek következtében tíz főnökei a La-Chaux-de-Fondsban fonálló clubbnak újra befogattak, ezek közt Standau Gyula, német nyelv tanítója az ottani gymnasiumban. A vizsgálat eredményei imezek: Schweiczban 1838 óta áll fen egy titkos propaganda „Das junge Teutschland” czimvel. E propagandának tagjai több schwoizi városban szétszórvák. Főigazgatók Standau és Döleke német nyelv tanítók, Marr Vilmos, a propaganda hirlapjának szerkesztője és Hoffmann gyógyszerár. A társaság alapszabályainak második cikke így hangzik: A társaság természeténél fogva titkos, lényegénél fogva pedig politikai propaganda. Mindenik tagja 40 éves koráig a társaságban megmaradni kötelezi magát, továbbá, minden erejét a kiűzött cél elérésére fordítja és semmi áldozattól vissza nem borzadni. Schweiczban egy középponti hivatal létezik, mely az egész működést vezérli, és minden, Németországba visszatérő tag, e hivatalhoz rendszeres jelentést köteles időről időre működésének eredményéről beküldeni. Hasonló hivatalok mihelyt csak lehet Németország minden tartományában alakítandók. A tagok bevétele a társaságba ünnepélyes és mysticus módon történik. Az ünnepségek szemei valamely csendes utcában éjszaka bekötöttvén,

hosszas kerülésekkel egy földalatti terembe vezetetik, hol a német propaganda választmánya ülést tart. Itten folyvást bekötött szemekkel hit- és politikai vallását leteszi, és ha őszinte atheistának találják, a társaság tagjává lesz. Előbb azonban nyilatkozni kell, minő büntetésnek veti magát alá, ha a propaganda iránti kötelezettségeit nem teljesíti pontosan. — Mivel a propaganda titkai csak kevés személyre bíznak, a társasági rendes tagok száma aránylag igen csekély. Azonban hadsereg felállításáról gondoskodék a propaganda, a német munkások izgatása által, minő mindig 20—25 ezer van Schweiczban. Hihetetlen munkásságával sikerült, 28 politikai clubbot megszerezni, u. m. Genf, Carouge, Nyon, Rolle, Aubonne, Morges, Lausanne, Aigle, Vivis, Yverdon, Moudon, Payerne, Chaux-de-Fonds, Fleurier, Bern, Biel, St. Imer, Pruntrut, Burgdorf, Chur, Zug, Zürich, Winterthur, Basel, Luzern és Freiburg, Franciaországban pedig Marseille és Strassburg városokban. (A luzerni és freiburgi clubbok minap fonsőbb parancsra tiltottak.) A propagandisták munkássága által e clubbok szövetségé alakultak a schweiczi statusszövetség mintájára. Ez úgynevezett „Lemanbund”-ot egy „Vorort” kormányozza, mely minden 6 hónapban változtatja helyét. A mostani előhely Lausanne. Minden hat hónapban valamennyi clubbok követeli összejövetelt tartanak. E gyűlésben az előhely jelentést tesz a közügyek vezetéséről, s ezután az új előhely jelöltetik ki. Az ember visszaborzad a hihetlen munkásságon és valóban ördögi eszközökön, mikkel a propagandisták a munkások elcsábítására élnek. Egyikük p. o. eképen ír Zürichből a középponti hivatalhoz: „Nem kézelhetitek clubbnak állapotát. Mindenek előtt a kormány miatt nagy elővigyázatra kénytelenítettünk, továbbá legnagyobb része az ide érkező munkásoknak egyenesen Németországból jö, s ezért a királyi rendeletek és egyéb hunczvtárságok (Hundsfortereien) által nagyon megijesztettek. Legtöbbször azt kérdi tőlem a clubba lépéskor, nem politikai-e az? E szerint kénytelenek vagyunk őket az abc-re észrevétlen oktatni, mihez jelszen szükség, őket arról meggyőzni, hogy a vallás nem egyéb mint szemétdomb. Clubbnak tehát csak előkészületnek tekinthető a francia Schweiz clubbjainak számára, s én oda küldöm mindeniket, a ki Zürichet elhagyja akarja.” Egy másik bizonyítványa a propaganda munkásságának ez. Morseeban több bádogos legény még nem volt tagja az ottani clubbnak. A propagandisták egyike ezt írta a középponti hivatalnak: „Küldjétek ide tüstint N. N-t, vagy ennek híján más alkalmas bádogost, kire számolhatunk, és ki alkalmas arra, hogy e város bádogos legényeit az egyesületbe hozza. A clubbok mindig leveleket egymással; mindenikben ezzel különösen megbízott tollvivő volt. Az előhely is intézett körleveleket a clubbokhoz, utasítást adva nekik, vagy buzdalokat felelevenítve. Ez egész levelezés politikai tartalmu és jele annak, mennyire át volt minden hatva a forradalmi szellemű. Minden clubbnak választmánya volt, mely a közgyűlésben tárgyalandó kérdéseket előkészíté. A propaganda mindig e választmányokhoz intézte utasításait. A tanácskozás tárgyai mindig politikai, társadalmi és vallási kérdések valának. — Több clubb lassankint diszteni kezdett és tetemes pénz felét rendelkezék. Voltak hirlapjaik, könyvtáraik, zongoráik stb. a kézművesek csábítására. A berni, genfi, lausannei, zürichi és chaux-de-fonds clubbok hatalmasok voltak. Az utóbbi p. o. 1844 végéig 207 tagot számlált, és az 1845 öt első hónap alatt 204 tagot. Ezen kívül Chaux-de-Fondsban az ifjú Germania mellett még egy nagyszámú kommunista clubb is létezett, miszerint a kommunisták és atheisták száma Schweiczban ezekre megy. — A clubbok, kivéve a lausanneit, talán mit sem tudtak a propagandáról, de mindenikében legalább egykét propagandista volt, oly foladattal, hogy abban a tüzet szítsák, a clubbnak irányt adjanak s benne az atheismus és felforgatás szellemét fejlesztessék. Ez fájdalom igen nagy mértékben sikerült nekik. Egyikük így örvend leveleiben: „Clubbitám hatalmas előmenetelt tesznek! Már is szép hirre kapott atheismusok!” — Marr hirlapja, az „ifjú Germania” kiűzött zászlója, az atheismus elvét lobogtatja. „Isten és halhatatlanság vén asszonyi lécsőség” mond Döleke „Atheismus” czimű cikkének egyikében. E hirlap szerint Voltaire és az encyklopédisták még csak gyermekek voltak, és koránsem állottak az atheismus csücsén. „Német fialatok! így szól a szerkesztő egy helyen, ne engedjétek magatokat a gondviselés légtünceménye által orron huzatni! Ne feledjétek, hogy a testi embernek, nem pedig lelkének vagytok kötelesek erőteket szentelni!” Ez vallási rendszer az ifjú Germaniának. A hirlapnak több mint egy harmada illy tanokkal van kizsufolva. Következő idézetből érkelesta is kivehető: „Haj! csak nagy bűnököt, véres, óriási véteket láthatok, hogy ne kellene tovább nézmem ez unalmas erényt, e mindennapi morált!” A politikai és socialis elvek pedig ebből láthatók: „Mi erőszakos haladást akarunk. Németországnak politikai, vallási és socialis átalakulásra van szüksége, és ha e mellett vallás és politika füstbe mennek, a socialis ember annál tisztábban fog kilépni a proccususból. A német szabadelvűek szerencsétlen utatót ficsók. A dicső emlékeztü Tschetch (ki a porosz királyra lőt) ez egyhanguságba változatosságot akart hozni, fájdalom, hogy fáradozása nem jól sikerült. Tschetch tette bosszúállási tény volt; már pedig a bosszúállás természetes igazságki-szolgáltatás.” E rövid kivonatokból fogalma lehet az olvasónak e lapról, és az „ifjú Germania” clubbjainak, hol a lapnak 500 előfizetője volt, szelleméről. Senki nem fog ezentúl a királygyilkosokan csodálkozni, midőn illy propaganda létezik, mely a mesterlegényeket előbb atheistákká teszi, azután politikai szenvedélyekre izgatja és Tschetchet hősként dicsőíti. — Standauon kívül Chaux-de-Fondsban még négy propagandista száműzetett Schweiczból és a szövetségés kormány köszönetet szavazott Lardy pontsi mairenek és Favre neuchatel cantoni rendőrigazgatónak az ifjú Germania fel-földözéseért. — — Megjegyzendő, hogy Neuchatel canton

Schweicz francia határán fekszik és egyszersmind a porosz királyság egyik alkatrésze.

O-Schweiczból, sept. 14. A dolgok állapota mindinkább békeesebb alakot ölt, s jöllehet O-Schweicz a legközelebb tapasztalásokon okulva istenben és kardjában bizik, mégis reméljük, hogy a minapi aggodalmak nem valósulandnak. A berni nagytanács rendkívüli gyűlésének eredménye igen megnyugtató a kedélyeket: mi azt hiszszük, addig nem fog új intercantonalis háboru kiütni, míg Bernben a jelen kormányi többség fenáll. Miután ez eléggé teljes bizalmi szavazatot nyert, várható, hogy a béke ösvényén maradandó és a radicalok túlzó törekvésének gátot vetendő. Igaz, a berni állapotok állandó biztosítékot nem nyújtanak, mert octoberben a nagytanács újjaválasztása leendő, azonban a nagytanács szilárd magatartása nem maradhat befolyás nélkül e választásra. A nélkül tehát, hogy a berni nagytanács eredményét tulbecsülnek, örvendnek annak az ó cantonokban — Luczern nagytanácsa egyidőben a bernivel szinte összegyűlt és abban a kedélyek nemsokára megnyugtatására nagy hajlandóság mutatkozott. A vezéreket kivéve, minden résztvevő a decemberi és martiusi történetben nem sokára bocsánatot nyerend.

NAGYBRITANNIA. London, sept. 14. A legnagyobb befolyású orangisták roszalák ugyan eleinte a protestans pártiak ennsikilleni demonstrációját; azonban a kormány eljárása az orangistai tisztviselők ellen az összes ir orangismust és az angol torykat igen felingerlé. Winchelsea lord csupán Watson iránti rokonszenvből tette le hivatalát, és Roden lord felette szenvedélyes beszédet tartott egy lakománál, s azt azzal végezte, hogy dicső III. Vilmos arczképet vonta ki keblől s azt a közönségnek megmutatá. E képet, ugymond, mindig magánál hordja mint jelét annak, mi áll előtte legnagyobb becsben e földön; mert a képet maga a király ajándékozta Nottingham grótnak egyike után azon véres hadjárásoknak, melyben az Oranien ház és a protestans párt Irland szabadságát és vallását semmivé tették. — Lehet-e még oly férfunak mint Roden illy tulságos pártnyilatkozata után O-Connell szenvedélyességét, vagy pedig Cavan megye agzaszó állapotát csodálni? Az úgy azonban még közelebb felvilágosítást kíván. Tudva van, hogy Irlandban az erőszakoskodás és ijesztés, mikkel a titkos néptársaságok a földbirtok átruházását meghatározni törekcsenek, legközelemből oka az ottan előforduló vétekeknek. A földesur nem változtathatja bérletét s nem rendelkezhetik birtoka felett tetszése szerint, a nélkül hogy magát és az új bérlet a legiszonyosabb következtéseknek kiténé. Az ir bérlek nem örökösök, hanem földesurok önkényétől függnek, azonban a haláltól félelem biztosítja őket bérletjökben: és a vétek e nemet a parasztság úzi, a papság pedig mint teljes jogserű, és az ország erkölcsében elismert befolyásgyakorlást jóváhagyja. Erre egy bizonyító példa e napokban történt. Southwell katolikus földesur Cavan grófságban adósságba esett, és urodalma az ir udvari törvényszék ítélete folytán árverés alá került. Bizonyos Hamilton vette meg 50 ezer fonton. A vásárlás tökéletesen jog- és törvényszerű volt. Az ir nép azonban egészen más véleményben van. Illy birtokátruházás ó családról újra minden szenvedélyeit felingerli, és ha Hamilton, vagy helyette más valaki a jószág birtokába ülne, házat alkalmasint leégetné és családját moggyilkolná. A vezérő katolikusok jobb utat javasoltak e vizsály kiegyenlítésére, s már aláírásokat kezdnek gyűjteni Southwell ur adósságainak kifizetésére, hogy birtokában megmaradhasson. Europa legnagyobb népe arra szólítottatik fel, hogy 50 ezer font sterlinget tegyen össze e célra és olly ember számára, kinek neve honán kívül soha meg nem említették.

A Times egyik Irlandba küldött szerkesztőjének közlöményei legnagyobb érdekléssel olvastatnak, kivált mivel többet foglalkoznak az ország socialis állapotával mint pártküldeleivel. Rajzolatai számos ir abszintista földesur cselekvésmódjáról uradalmaikon, éppoly kebelrázó mint igazak. A szerkesztő akadt olly emberekre is, kik csak burgonyából élnek egy kis borssal és vízzel vagyítve, kiknek egyetlen foglalkozása egy darabka silány föld művelése, melynek termékei életük illy szük fontartására is alig elegendők. Magok a repealerek hivatkozni kezdenek a Times e cikkeire. Igaz, hogy Irland Nagybritannia szegényfoltja, de a vád legnagyobb súlya saját faira nehezkeedik, saját földbirtokosaira.

FRANCZIAORSZÁG. Paris, sept. 14. Az észak-i vas-pályarészvények elosztásáról, mely most az olanzogedés után történik, mulatságos dolgokat beszélnek. Kezddők a jó oldalnál. Bizonyos, hogy Rothschild ur több kisebb vagyonu családnak, melyek tőle különös kedvezéskint néhány részvényt kértek, adott bolólok, mi a 100 franknál több ráfizetésnél, melyet a börzén nyernek, nem csekély ajándék volt. Mások ellenben, kik szinte irásban folyamodtak hozzá, azzal panaszkodnak, hogy választ igen, de részvényeket nem kaptak. Rothschild ur mostan az illető személyeknek érdemkhez aránylag kedvezkedik. Mindenek előtt a váltó ügyeszek dicsérhetik bölkezűségét, ezek mindenikének, azaz 60 egyéneknek huszhusz részvényt küldött. Ez mindössze 1200 darab, és a mostani rápénzzel 480,000 franknyi ajándékot tesz. Azon lapok szerkesztőseire is, melyek Rothschild ur érdekét előmozdíták, vagy melyek, mint a Presse a fegyvert utolsó pillanatban letevék, kiterjedt a düzs lözsér jótékonyasága. A J. d. Débats különösen dazdagon megajándékozottnak lenni mondatik, nem különben a Presse is köpenye megfordításaért, és a hallgatott lapok sem fejtették el. Sőt tudni akarják — mi azonban nem bizonyos — hogy a pénzvásárpiazz nagyfolku fejedelmé magán az ellenséges Nationalon is 50 darab részvény magküldése által akart borszút állni, de határozottan tagadó választ kapott. Fonebbi adatok felvilágosítást szolgáltatnak a Democratie pacifique mai számban olvasható panaszokhoz, hol majd minden nyilvános közlöny a Rothschild féle részvények által megvesztegetett-

